

№ 34 (723)
Верасень 2018 года

Краязнаўчая газета

Выдаецца з красавіка 2003 года

bfk.by

У нумары:

- ☞ **Малая радзіма: імёны і мясціны, што дарагія** — стар. 4
- ☞ **Аграсядзібы: адметнасці і каларыт** — стар. 5
- ☞ **«Вянок»: асобнік ад Янкі Саламевіча** — стар. 6

Вяртанне першага «Буквара»

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі прадставілі факсімільнае выданне першага ў свеце «Буквара». Прэзентацыя рарытэта стала чарговай падзеяй у шэрагу мерапрыемстваў, прысвечаных святкаванню 400-годдзя «Буквара», якія ладзіць бібліятэка з пачатку года.

6 верасня Міністр замежных спраў Рэспублікі Беларусь Уладзімір Макей прэзентаваў «Буквар» прадстаўнікам дыпламатычных місіяў у нашай краіне і членам Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА.

Дзякуючы намаганням беларускіх навукоўцаў,

брытанскіх беларусістаў, Міністэрства замежных спраў, Міністэрства культуры і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, дыпламатычных прадстаўніцтваў, падтрымцы банкаў быў здзейснены маштабны навуковы міжнародны праект узнаўлення кніжнага помніка – перша-

га моўнага падручніка на стараславянскай мове, які ўвайшоў у сусветны ўжытак пад назвай «Буквар».

«Буквар» яўна славенска пісанай чтєния оучися хотящим в полезное руковождение пабачыў свет 24 ліпеня 1618 г. у мястэчку Еўе пад Вільняй ў друкарні Віленскага Свята-Духавага праваслаўнага брацтва, якое было адным з буйных цэнтраў асветы, адукацыі і культуры ў Вялікім Княстве Літоўскім.

Па звестках намесніка дырэктара бібліятэкі Алеся Сушы, фундаваў выданне вядомы дзяржаўны і вайсковы дзеяч ВКЛ, князь, троцкі падкаморы Багдан Агінскі, уладальнік маёнтка ў Еўе, куды ў 1610 г. з Вільні пераехала друкарня пасля забароны дзейнасці пры Віленскім манастыры Святога Духа. Б. Агінскі быў адным з заснавальнікаў Віленскага праваслаўнага брацтва.

Буквар выдалі ў зручным да карыстання кішэнным фармаце (1/8 аркуша) на 54 старонках. У падручніку былі змешчаныя алфавіт (у звычайным і адваротным парадку), прыклады складоў, самыя простыя словы, пералік знакаў прыпынку, лічбы старажытнай кірылічнай традыцыі, некаторыя правілы граматыкі. У якасці тэкстаў для чытання ўключаныя малітвы і рэлігійныя гімны, Божыя заветы, пропаведзі, цытаты з Бібліі,

шматлікія маральна-выхаваўчыя тэксты. Тэксты пададзеныя з рознымі варыянтамі кірылічных шрыфтоў, аздобленыя дэкаратыўнымі элементамі, гравіраванымі застаўкамі.

Сёння ў свеце вядомыя два асобнікі «Буквара», якія захоўваюцца ў Бібліятэцы Мідл Тэмпл у Вялікабрытаніі і ў Каралеўскай бібліятэцы Даніі.

Вядома, што ў Лондан «Буквар» быў прывезены ў пачатку XVII ст. калекцыянерам вучэбных выданняў Робертам Эшлі. Упершыню кніга была апісаная ў каталогу бібліятэкі ў 1700 г. Толькі праз два з паловай стагоддзя, у 1957 г., «Буквар» быў узгаданы ў аглядзе славянскіх выданняў Каралеўскай бібліятэкі ў Капенгагене. Першы дэталёвы аналіз «Буквара» з Бібліятэкі Мідл Тэмпл быў выкананы айцом Аляксандрам

Надсанам у 1973 г. Першая лічбавая копія кнігі была зробленая ў 2015 г.

Разам з факсімільна «Буквара» двума асобнымі тамамі выдадзеныя яго пераклад на сучасную беларускую мову, выкананы кандыдатам філалагічных навук Галінай Ціванавай. Да выдання дадаецца даследаванне шасці аўтараў на беларускай, рускай і англійскай мовах пад назваю «Першы «Буквар». Даследаванні».

Трохтомнае выданне надрукаванае ў Латвіі накладам 1 000 асобнікаў. «Буквар» будзе перададзены ў бібліятэкі, адукацыйныя, навуковыя і культурныя ўстановы краіны. Рыхтуецца выпуск другога накладу, тады, магчыма, з'явіцца ён і ў кніжных крамах. А пакуль пазнаёміцца з факсімільным выданнем можна ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі.

Наталі КУПРЭВІЧ
Фота аўтара

Факсімільнае выданне «Буквара»

індывідуальны - 63320, ведамасны - 633202